

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

ЗАТВЕРДЖЕНО
Агробіологічний факультет
18 червня 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Оранжерейні рослини

Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство
Освітня програма	Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство
Факультет	Агробіологічний
Розробник:	к.с.-г.н., доцент Гаврись І.Л.

Опис навчальної дисципліни Оранжерейні рослини

В ході дисципліни студенти знайомляться із рослинністю найвідоміших оранжерейних комплексів світу та України. Розкриваються питання видової різноманітності та основних груп оранжерейних рослин. Вивчається специфіка створення параметрів мікроклімату та особливостей організації технологічних процесів для забезпечення життєздатності рослин, які походять із аридної, тропічної та субтропічної зон. Висвітлюються особливості життєвого циклу різних груп рослин, біологічні властивості, насінневе та вегетативне розмноження декоративно-листяних, декоративно-квіткових, вічнозелених і водяних рослин. Особливого значення надається догляду за рослинами у різні пори року в оранжереях.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство</i>	
Освітня програма	<i>Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	
Практичні заняття	<i>30 год.</i>	
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Оранжерейні рослини» є ознайомлення з різноманіттям рослин, які вирощують у оранжереях, технологічними особливостями їх культивування, в тому числі й у промислових теплично-оранжерейних комплексах. Вивчення особливостей морфології, розмноження і вирощування оранжерейних рослин, специфіка технологій та оцінка якості вирощеної продукції. Розкриття особливостей щодо створення мікрокліматичних умов для оптимального росту та розвитку різних видів оранжерейних рослин, висвітлюється тема здійснення біологічного контролю за станом насаджень.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Оранжерейні рослини» – «Фізіологія рослин», «Технології закритого ґрунту».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л			пр.	с.р.	л		пр.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Оранжерейні комплекси світу і їх влаштування									
Тема 1. Оранжерейні комплекси світу	1	10	2	2	6				
Тема 2. Анатомічно-морфологічні особливості оранжерейних рослин	2	10	2	2	6				
Тема 3. Біолого-екологічні основи оранжерейних рослин	3	10	2	2	6				

Тема 4. Розмноження оранжерейних рослин	4	10	2	2	6				
Тема 5. Агротехнічні заходи за вирощування рослин в оранжереях	5	10	2	2	6				
Тема 6. Підживлення рослин в оранжереях	6	10	2	2	6				
Тема 7. Фітоценоз в оранжереях	7	11	2	2	6				
Разом за модулем 1	7	71	14	14	42				
Змістовий модуль 2. Промислове вирощування оранжерейних рослин									
Тема 8. Оранжерейні рослини родини цибулинних	8	10	2	2	6				
Тема 9. Оранжерейні рослини родини бегонієвих	9	10	2	2	6				
Тема 10. Оранжерейні сукуленти	10	10	2	2	6				
Тема 11. Троянди в оранжереях	11	10	2	2	6				
Тема 12. Оранжерейні рослини родини альстремерієвих	12	10	2	2	6				
Тема 13. Оранжерейні рослини родини айстрових	13	10	2	2	6				
Тема 14. Оранжерейні рослини родин гвоздикових та кліщинцевих	14	10	2	2	6				
Тема 15. Оранжерейні рослини родин півникових та стреліцевих	15	9	2	2	6				
Разом за модулем 2	8	79	16	16	48				
Усього годин	15	150	30	30	90				

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Найбільші оранжерейні комплекси світу	2
2	Анатомічно-морфологічні особливості оранжерейних рослин	2
3	Біолого-екологічні основи оранжерейних рослин	2
4	Розмноження оранжерейних рослин	2
5	Агротехнічні заходи за вирощування рослин в оранжереях	2
6	Підживлення рослин в оранжереях	2
7	Фітоценоз в оранжереях	2
8	Оранжерейні рослини родини цибулинних	2

9	Оранжерейні рослини родини бегонієвих	2
10	Оранжерейні сукуленти	2
11	Троянди в оранжереях	2
12	Оранжерейні рослини родини альстремерієвих	2
13	Оранжерейні рослини родини айстрових	2
14	Оранжерейні рослини родин гвоздикових та кліщинцевих	2
15	Оранжерейні рослини родин півникових та стреліцієвих	2
Всього		30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оранжерейні комплекси: інновації та спеціалізація колекцій	2
2	Класифікація оранжерейних рослин, їхня практична цінність	2
3	Вимоги до умов вирощування тропічних, субтропічних культур та рослин аридної зони	2
4	Особливості статевого та нестатевого розмноження оранжерейних рослин	2
5	Вплив умов вирощування (грунтосуміші, дренажі, види пересадки та живцювання) на стан оранжерейних рослин	2
6	Особливості підживлення рослин. Добрива та їхні складові	2
7	Параметри фітоценозу, його ярусність та мозаїчність	2
8	Технологічні регламенти та особливості вирощування тюльпана	2
9	Видова різноманітність та регламенти догляду за бегонією і пеларгонією	2
10	Морфоекологічні особливості шлюмбергери та методи регулювання термінів цвітіння	2
11	Особливості вирощування троянди горщечкової та на зріз	2
12	Цикли розвитку альстремерії та технологічні параметри вирощування	2
13	Класифікація та промислові методи вирощування гербери та хризантеми	2
14	Закономірності розвитку та агротехнічні вимоги до вирощування гвоздики та кали	2
15	Технологічні параметри вирощування та розмноження стреліції та фрезії	2
Всього		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оранжереї	9
2	Зимові сади	9
3	Вічнозелені рослини	9
4	Промислово-тривалі горщечкові культури	9
5	Сезонні рослини разового цвітіння	9

6	Водяні рослини	9
7	Комахоїдні рослини	9
8	Сукуленти	9
9	Аізоонови рослини	9
10	Мохи	9
Разом		90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- модульні тести;
- захист практичних та самостійних робіт;
- екзамен.

7. Методи навчання:

- лекції,
- метод демонстрацій;
- відеометод;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- виконання завдань.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводять у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамен та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальні принципи вирощування рослин в оранжереях		
Пр.1. Види оранжерейних рослин	ПРН 7, 17. Знати морфологічні особливості видового різноманіття оранжерейних рослин, їхні класифікації та практичну цінність. Розуміти вимоги до умов вирощування тропічних, субтропічних культур та рослин аридної зони.	7
Пр.2. Класифікація оранжерейних рослин		7
Пр.3. Вимоги до умов вирощування		7
Пр.4. Особливості розмноження оранжерейних рослин		7

Пр.5. Вплив умов вирощування на стан оранжерейних рослин	Визначати вплив ґрунтосуміші, дренажу на стан оранжерейних рослин. Підбирати правильно вид пересадки рослин. Особливості статевого та нестатевого розмноження оранжерейних рослин. Добрива та його складові для підживлення рослин. Розуміти поняття «фітоценоз», знати його параметри.	7	
Пр.6. Особливості підживлення рослин.		7	
Пр.7. Параметри фітоценозу, його ярусність та мозаїчність		7	
Самостійна робота 1. Загальні принципи вирощування рослин в оранжереях		11	
Модульна робота 1		40	
Разом за модуль 1		100	
Модуль 2. Вирощування різних груп та видів рослин в оранжереях			
Пр.8. Технологічні регламенти вирощування тюльпана	ПРН 7, 17. Студент має вміти самостійно аналізувати біологічні особливості декоративних рослин та обирати ефективні технології їх вирощування в оранжереях. Визначати та застосовувати основні технологічні прийоми вирощування тюльпана у закритому ґрунті. Розрізняти види і сорти бегонії та пеларгонії, планувати заходи догляду за рослинами. Аналізувати морфологічні та екологічні особливості шлюмбергері, Обирати та застосовувати сучасні технологічні прийоми вирощування троянди в оранжерейних умовах. Визначати та контролювати основні технологічні параметри вирощування альстремерії, гербери та хризантеми. Підбирати елементи технології вирощування гвоздики та кали відповідно до їх біологічних вимог. Обґрунтовувати та застосовувати технологічні рішення для вирощування стреліції та фрезії.	6	
Пр.9. Видова різноманітність та регламенти догляду за бегонією і пеларгонією		6	
Пр.10. Морфоекологічні особливості шлюмбергері		6	
Пр.11. Особливості вирощування троянди		6	
Пр.12. Технологічні параметри вирощування альстремерії		6	
Пр.13. Вирощування гербери та хризантеми		6	
Пр.14. Особливості вирощування гвоздики та кали		6	
Пр.15. Особливості вирощування стреліції і фрезії		6	
Самостійна робота 2. Вирощування різних груп та видів рослин в оранжереях		12	
Модульна робота 2			40
Разом за модуль 2			100
Навчальна робота		$(M1+M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30	
Разом за курс		$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних, модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати та презентації повинні відображати зміст теми, містити структурований матеріал і мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1517>
2. Гавриць І.Л. Квітникарство закритого ґрунту: навчальний посібник / І.Л. Гавриць. Київ: Компринт, 2020. 368 с.
3. Гавриць І.Л. Текст лекцій з дисципліни «Оранжерейні рослини» для студентів 4-го курсу ОС «Бакалавр» спеціальності 203 Садівництво та виноградарство. – К.: НУБіП, 2025. 160 с.
4. Stanghellini C., Van 't Ooster B., Heuvelink E. Greenhouse Horticulture: Technology for Optimal Crop Production. 2nd ed. Wageningen Academic Publishers, 2024. 400 p.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Енциклопедія рослин садових та кімнатних: довідкове видання / уклад. С.В. Ануфрієва. Донецьк: Глорія Трейд, 2013. 224 с.
2. Оранжерейний комплекс Національного ботанічного саду імені М.М.Гришка НАН України. URL: http://www.nbg.kiev.ua/collections_expositions/index.php?SECTION_ID=274 (дата звернення: 15.06.2026).

3. Сонце під склом. Найкращі оранжереї світу. URL: <https://theoutlook.com.ua/article/2857/sontse-pid-sklom-najkrashhi-oranzherej-svitu.html> (дата звернення: 15.06.2026).
4. Найбільш незвичайні оранжереї світу. URL: https://buduemo.com/ua/news/ecomaterials_technologies/arhitekturni-shedevri-najbilsh-nezvichajni-oranzherei-svitu.html#google_vignette (дата звернення: 15.06.2026).